

Gospodarske novice.

Nenavadno sredstvo krte pregnati z vrtov,

proglasa letno poročilo zapadno-pruskega rastlinsko-živalskega društva. To poročilo pravi: Kakor hitro se zapazi, da začnejo krti gospodariti na vrtu, vstrelji se z navadnim, s smodnikom nabitim revolverjem nekoliko krat na krtine v prst. Pokazalo se je, da so krti kmalu potem vrt zapustili.

„Mlekarstvo v kmetijski hiši“ (Die Milchwirtschaft im Bauernhofe),

spisal A. Brönnner, kralj. bavarski gospodarski svetnik, imenuje se mala, podučna knjižica, katero pozdravljajo nemški kmetijski časniki z veliko pohvalo in z dostavkom, naj bi se nahajala v vsaki kmetijski hiši.

Spregovorili bomo še obširneje o tej knjižici, katere poduki bodo gotovo zanimivi tudi za naše živinorejce.

Slovstvene stvari.

Kaj misli dr. Miklošič o Marnovem „Jezičniku“.

Srečna je bila misel, da je naš rodoljubni gosp. profesor J. Marn, ki je po pravici vreden tega lepega imena, XX. zvezek svojega „Jezičnika“ z izvrstnim popisom: „Novice pa dr. Janez Bleiweis“ (v Ljubljani, 1882) posvetil slavnemu g. profesorju dr. Franju vitezu Miklošiču, in mu s to knjigo vred poklonil tudi vse poprejšnje zvezke.

Zvedeli smo iz vere dostojnega vira, da ta, sedaj prvi jezikoznanec slovanski (čigar 70. god bodo letos slovesno obhajali njegovi najbližji rojaki Slovenci), marljivo prebira vse Marnove „Jezičnike“, ter jako hvali neutrudnega pisatelja, ki si je po njegovih besedah pridobil sè svojim mnogoletnim književnim delovanjem velikih zaslug.

Ne moremo si kaj, da ne bi tako tehtnih besed takega veljaka, kakoršen je gosp. dr. Miklošič, razglasili vsemu slovenskemu svetu. Zaslužnega in občespšovanega gosp. pisatelja naj pa izpodbujajo, da bode hodil, zvest svojemu načelu, še dalje krepko po hvaljenem potu, katerega si je izbral pred 20 leti.

—a—

Ali se resno trudimo slovenskemu jeziku povsod veljavo pridobiti.

(Dopis s Kranjskega.)

V uradih sem uže osivel in služil po večih krajih naše slovenske domovine, ne more se mi ugovarjati, da nisem skušen. Imel sem priložnost, občevati z mnogimi in mnogovrstnimi izobraženci iz naroda, kakor tudi z narodom samim.

Duhovnike prištevam k neodvisnim in v prvo vrsto slovenskih boriteljev. Ta stan ima obilo posla z uradi. Veliko teh mož uraduje še zmirom skoro vse nemško in v uradih le nemško govori. Liberalni nemškutarski uradniki se jim ironično posmehujejo, narodni s tihim začudenjem poslušajo!

Uradniki se slovenske besede v pismu ali govoru malo poslužujejo. Lepo število je med njimi zagriženih

renegatov*) in nekaj slovenskih Nemcev. Poslednji morejo tudi udje slovenskih društev biti, vendar nemško govore in pišejo. Otroci teh slovenskih Nemcev ne umejo slovenskega jezika.

Učitelji nosijo večinoma nemške pobotnice v davkarijo. Če imajo z uradi le kak posel, pišejo in govore nemško. Iz Pirkarjeve šole prišli učitelji menijo, da so posebno „kunštni“, ako narodnjake z „na zdravje“, nemškutarje pa z „guten Omt“ pozdravljajo. Vpisani so tudi v nemških „kazinah“, kjer čitajo vladi sovražne liste.

Trgovci in obrtniki iztirjujejo dolgove le po nemško, toraj tudi pri obravnavah le nemško govore. So izjeme, pa redke. Saj vidite, da vsak nemški govori in piše, čemu kriče slovenski poslanci po slovenskem uradovanji, rekel mi je okrajni sodnik. Naj pišejo in govore slovensko, gotovo bomo tudi mi (uradniki) govorili in pisali slovensko in potem mirna Bosna, pristavil je nemškutarski sodnik.

Poslali smo neki dan na vse občine našega okraja o neki zadevi nemška pisma. Opomnil sem „šefu“, da občine ne umejo tega jezika, a brezvspešno. Od 20 občin dobili smo nemški odgovor, od 10 pismo s pristavkom: „Ne umemo, pišite v slovenskem jeziku“ in od 13 občin nič odgovora. Koj je ukazal „šef“, naj pišemo na 23 občin v ravno tisti zadevi slovensko. Če bi bile vse občine pisma s pristavkom „ne razumimo“ vrnile, pisali bi dosledno vsem občinam slovensko.

Iz tega je razvidno, da se resno ne trudimo slovenskemu jeziku povsod veljavo pridobiti. Naši poslanci so nam uže mnogo ministerskih naredeb gledé ravnopravnosti našega jezika priborili, a mi se ne poslužujemo postavnih sredstev in raji nemškutarimo. To je dalo tudi ministru Conradu povod, da nas ne smatra resnim, kedar naši poslanci zahtevajo, da bi se slovenski jezik v urade in šole vpeljal.

Ni potreba toraj vedno na poslance kričati, ker poslanci ne vodijo svojih rojakov na vrvici; zato jih tudi ne morejo od navedenih neumnosti odvracati.

Govor poslanca Hausnerja

v 271. seji zbornice poslancev 28. februarja o proračunski razpravi.

(Dalje.)

Izpeljave častitega gospoda poslanca dr. Beer-a bile so vesela in srce krepčajoča vzjema. Tako govori rečno nasprotovanje, tako mogel bi tudi govoriti sve-tujoč prijatelj, vsikakor pa nasprotovalec, kateri spoštuje svoje nasprotnike.

V mnogih točkah se jaz ne vjemam z mišljenjem gospoda poslanca dr. Beer-a, toda tega ne bom razlagal v obliki pričkanja, ampak izrazil bom to v teku svojih izpeljav, zato da se ojstrost ne bode obračala zoper gospoda poslanca dr. Beer-a. — Beli krokarji ravno se morajo odlikovati.

Zdaj še le pridem k svojemu pravemu predmetu, razpravljati mi je namen. Neizkončno obžalujem, da sem visoko zbornico do zdaj tako dolgo mudil; ni bila moja volja ampak potreba, ki me je silila na stransko pot.

Ako se hoče letošnji državni proračun soditi brez otesnenja in brez predsodkov, tedaj se še manj kot drug gospodarski ali denarni sklep sme presojati sam zase

*) Ljuti Germani so med drugim tudi sodnijski in vladni kancelisti. Bili so vojaki ali žandarji, toraj le „kranjsko špraho“ lomijo. Slovenci se od teh služeb radi odpravljajo. Gotovo zato, ker nas ne smatrajo resnim!!

Pis.